

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Teze diplomové práce

**Faktory ovlivňující vývoj trhu havarijního pojištění
v České republice**

Bc. Jiří Kylar

© 2015 ČZU v Praze

Souhrn

Diplomová práce se zabývá stanovením faktorů ovlivňujících vývoj havarijního pojištění po vstupu do Evropské unie v roce 2004 do roku 2013. Teoretická část se zaměřuje na historii pojišťovnictví po roce 1989 a představuje úvod do pojišťovnictví pomocí základních pojmů a charakteristik. Pozornost je věnována především pojištění vozidel a jeho specifickým částem. Teoretická část je uzavřena výčtem pojišťovacích zprostředkovatelů představujících distribuční cesty pro pojištění. Praktická část diplomové práce se zabývá analýzou českého pojistného trhu, jeho postupným vývojem včetně zhodnocení současné stavu a následným zaměřením se na segment havarijního pojištění. Následuje stanovení ústředních faktorů ovlivňujících vývoj havarijního pojištění, který je doplněn podrobným rozбором dostupných dat. Praktická část je zakončena odhadem budoucího vývoje havarijního pojištění.

Klíčová slova

Pojištění odpovědnosti z provozu vozidla, kasko pojištění, havarijní pojištění, doplňkové připojištění, pojišťovna, pojistník, pojištěný, pojistná smlouva, pojistná událost, all-risk, spoluúčast.

Cíl práce

Cílem diplomové práce je určit faktory ovlivňující vývoj trhu havarijního pojištění v České republice po vstupu do Evropské unie v letech 2004 – 2013. Vývoj bude analyzován prostřednictvím klíčových ekonomických, technologických, informačních, strategických a vzájemně působících faktorů. Na základě analýzy budou zpracovány klíčové faktory působící na vývoj havarijního pojištění v České republice. Řešením diplomové práce bude stanovení faktorů působících na vývoj havarijního pojištění a odhad budoucích vývojových trendů.

Metodika

Literární rešerše byla vypracována na základě důkladného prostudování odborné literatury, publikací a vymezením teoretických přístupů pojistné teorie. Analytická část byla zpracována na základě veřejně dostupných statistik vývoje pojistného trhu České asociace pojišťoven, především z výročních zpráv, statistik vývoje pojistného trhu, pojištění vozidel a individuálních výsledků jednotlivých členů. Dále práce zpracovává získané informace

z časových řad Českého statistického úřadu a informace z osobních rozhovorů s představiteli Kooperativy pojišťovny, a.s., Vienna Insurance Group a Allianz pojišťovny, a.s.

Zhodnocení a závěr

Diplomová práce byla zaměřena na faktory ovlivňující vývoj trhu havarijního pojištění v České republice v letech 2004 až 2013 a vzhledem k obsáhlosti daného tématu byly uvedeny hlavní faktory a provázanost s vývojem pojišťovnictví. Jedním z nejdůležitějších faktorů, které působí na pojišťovnictví komplexně je ekonomický vývoj z důvodu pozitivního nebo negativního vlivu na výši předepsaného pojistného. V letech 2004 až 2008 probíhal růst hrubého domácího produktu, který v roce 2004 činil 2 929,2 mld. Kč a v roce 2008 dokonce 3848,4 mld. Kč. Růst byl v roce 2009 utlumen celosvětovou finanční krizí, která tak zasáhla i pojišťovnictví. Česká republika se z recese pozvolna vymanila až v roce 2013, ale dopad na segment havarijního pojištění byl značný.

Cena automobilů je dalším důležitým faktorem a to především z důvodu výpočtu pojistného. Celkové pojistné za havarijní pojištění je vypočítáno z různých segmentačních proměnných, základním proměnnou je však cena automobilu. Zde je sledovatelný vývoj automobilového průmyslu, na který nedokázal zareagovat pojistný trh. Cena automobilu Škoda poklesla od roku 2004 do roku 2013 o 33 000 Kč. Automobilky tento fakt kompenzovaly nárůstem cen za servisní úkony a náhradní díly. To je pozorovatelné i na průměrném pojistném na jednu pojistnou smlouvu v havarijním pojištění, které v roce 2007 činilo 12 919 Kč a v roce 2013 už jen 8 206 Kč. Negativní dopady na vývoj havarijního pojištění má i průměrné stáří vozidel v České republice, které se od roku 1995 téměř nemění. Průměrný věk osobních automobilů v České republice je na hranici 14 let a svědčí o dlouhodobé nedostatečné obměně automobilů. Průměrný věk ostatních dvoustopých a jedностopých vozidel také roste a negativně se tak odráží na havarijním pojištění vozidel.

Ekonomická provázanost pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla a havarijního pojištění je v téměř totožném pozitivním, ale následně i negativním vývoji. Tento fakt je pozorovatelný na předepsaném pojistném od roku 2004 do roku 2008, kdy v rámci pojištění odpovědnosti byl zaznamenán průměrný růst o 3,09% a v havarijním pojištění o 4,25% a v období od roku 2009 až 2013, kdy v rámci pojištění odpovědnosti byl zaznamenán průměrný pokles o 2,98% a v havarijním pojištění o 3,10%.

Pojišťovny musí uvažovat o pojištění vozidel komplexně, protože pojistit vozidlo lze samostatným pojištěním odpovědnosti za újmu způsobenou provozem vozidla, havarijním

pojištěním, ale také all-riskovým pojištěním, které zahrnuje oba druhy pojištění a může také obsahovat celou řadu doplňkových pojištění. Značný vliv má také sjednání pouze pojištění odpovědnosti s doplňkovým pojištěním, protože v případě škody z doplňkového pojištění je pojistné plnění vyplaceno z havarijního pojištění a dochází tak k ekonomickému nesouladu výsledků.

V letech 2004 až 2008 prodej produktů v rámci pojištění vozidel se uskutečňoval především přes pojišťovací zprostředkovatele vedoucí k podpoře růstu jejich počtu až na 150 425 v roce 2013. Negativní dopad na pojišťovny byl v tom, že vysoká informovanost obyvatelstva zvýšila tlak na ceny pojištění a vysoký počet zprostředkovatelů vyvinul tlak na úpravu pojistných smluv. Ve velkém tak docházelo ke snižování průměrného pojistného na jednu smlouvu a tak i celkového předepsaného pojistného.

Významným faktorem v rámci havarijního pojištění je vývoj vyplaceného pojistného plnění na jednu škodu, které od roku 2004 do roku 2013 průměrně meziročně klesalo o 4,22% z 35 448 Kč až 23 995 Kč. Pokles byl způsoben snižující sjednanou spoluúčastí, která tak majitele pojištěných automobilů láká k nahlášení většího množství vzniklých škod a pojišťovnám tak rostou celkové náklady. Pojišťovny se díky tomu musí zaměřovat podrobněji na racionalizaci nákladů a jednou z možností je odhalování pojistných podvodů. Počet šetřených pojistných podvodů v segmentu pojištění vozidel průměrně meziročně od roku 2005 do roku 2013 vzrostl o 20,2% a průměrně se podařilo uchránit 321 592 tis. Kč ročně.

Pojištění lze definovat jako hru s pravděpodobnostní a budoucí vývoj se bude nést v tomto duchu. Lze očekávat zvýšenou segmentaci pojišťoven a individuální nastavení havarijního pojištění díky rizikovým profilům klientů. Na základě jich bude pojistné počítáno a také i stanovováno dle faktického využití vozidla. Díky modernímu pokroku se budou stále více využívat on-line srovnávače a poroste tak cenová konkurence. Vlivem těchto faktorů budou pojišťovny cílit na přidanou hodnotu, budou muset vynikat ve schopnosti porozumět zákaznickovu chování a přizpůsobit tak své portfolio. Zprostředkovatelská činnost se také bude muset nevyhnutelně přetřansformovat do poradenské činnosti. Díky této změně se odměna pro zprostředkovatele posune z provizního odměňování za jednotlivé produkty k odměně za kvalitní poradenskou činnost a nastavení efektivní pojistné ochrany. Pozitivní efekt povede k selekci nepoctivých zprostředkovatelů a ke zvýšení jejich odbornosti. Impulsem pro oživení havarijního pojištění by mohl být rozvoj operativního leasingu a s tím spojeným omlazením vozového parku. Starší vozidla pak již nebudou pojišťovány pomocí klasického havarijního pojištění, ale cenově zajímavých, zalimitovaných minikasko produktů.

Seznam vybraných bibliografických zdrojů

- DRDLA, Miloš; MARTINOVIČOVÁ, Dana. *Bankovníctví a pojišťovnictví*. První vydání. Brno: Brno International Business School, 2005. 309 s. ISBN 80-86575-45-4.
- DUCHÁČKOVÁ, Eva. *Principy pojištění a pojišťovnictví*. 3. vyd. - přeprac. Praha: Ekopress, 2009, 224 s. ISBN 9788086929514.
- MARVAN, Miroslav; CHALOUPECKÝ, Josef. *Dějiny pojišťovnictví v Československu: 3. díl - Dějiny pojišťovnictví v Československu (1945-1992)*. První vydání. Praha: Česká pojišťovna a.s., 1997. 445 s. ISBN 80-238-8592-8.
- BUŠTA, Pavel; PŘIKRYL, Vladimír. *Pojištění odpovědnosti z provozu vozidla: v otázkách a odpovědích*. Praha: Mobil data, a.s., 2001. 93 s. ISBN 80-238-6889-6.
- HRADEC, Milan; ZÁRYBNICKÁ, Jana; KŘIVOHLÁVEK, Václav. *Pojištění a pojišťovnictví*. První vydání. Praha: Vysoká škola finanční a správní, o.p.s. v edici EUPRESS, 2005. 216 s. ISBN 80-86754-48-0.
- BLAND, David. *Pojištění: principy a praxe*. První vydání. Praha: Česká asociace pojišťoven, 1997. 188 s.